

Er ref/dnr: I2021/02884

Vårt dnr: 2022/0003

Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 24 februari 2022

Yttrande över Trafikverkets förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033

Naturskyddsföreningen har tagit del av Trafikverkets förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022 – 2033 (publikationsnummer 2021:186) samt Miljökonsekvensbeskrivning av nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033 (publikationsnummer 2021:227). Trafikverkets förslag omfattar vidmakthållande (underhåll och reinvesteringar) och utveckling (nya investeringar) av vägar och järnvägar. Naturskyddsföreningen lämnar i detta yttrande endast synpunkter på de delar av planen som berör skötsel och underhåll av vägkanter (vidmakthållande) och de trimnings- och miljöåtgärder (nyinvesteringar) som faller inom området landskap. Naturskyddsföreningen hänvisar i övrigt till föreningens synpunkter i remissvaret I2020/02739, Inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplanering för perioden 2022-2033 och 2022-2037.

Sammanfattning

- Sammantaget innebär Trafikverkets förslag att möjligheten att gynna biologisk mångfald genom medvetet underhåll och förvaltning av infrastrukturmiljöer inte tas tillvara på grund av otillräckliga satsningar.
- Det är positivt att Trafikverket satsar på biologisk mångfald och hantering av invasiva arter inom ramen för vidmakthållande. Det föreslagna anslaget till underhåll och skötsel är dock inte tillräckligt för att upprätthålla, än mindre förbättra, nuvarande standard på flera av de vägkanter som klassats som artrika och bör därför utökas.
- Trots ett ökat anslag till trimnings- och miljöåtgärder täcks bara 13% av behovet för åtgärder inom området landskap. Den miljöskuld som finns vad gäller landskapsanpassning tillsammans med ökande behov motiverar ett högre anslag för landskapsåtgärder.
- Naturskyddsföreningen vill särskilt lyfta miljöbedömningens rekommendation rörande Miljömålsrådets förslag om bidrag för grön infrastruktur till enskilda väghållare. Förslaget har potential att skapa förbättrade förutsättningar för biologisk mångfald i stora delar av vägnätet som inte nås av befintliga åtgärder.

Specifika synpunkter

Vidmakthållande av vägar och järnvägar

Satsningen på att upprätthålla biologisk mångfald och hantera invasiva arter är välkommen. Det anslag som föreslås för underhåll och skötsel av befintliga vägkanter, inklusive de som klassats som artrika och därmed har höga biologiska värden, är dock inte tillräckligt för att bibehålla, än mindre förbättra, statusen för biologisk mångfald. Trafikverket skriver att det positiva bidrag förslaget ger är litet i förhållande till identifierade behov för biologisk mångfald, och att artrika vägkanter längst med lågtrafikerade sträckor riskerar att få en försämrad standard. I Trafikverkets *Redovisning av regeringsuppdrag 2020 om pollinatörer*¹ (2021) poängteras att "prioritering av vidmakthållande av det lågtrafikerade vägnätet utgör en viktig förutsättning för möjligheterna att vidmakthålla och stärka artrika vägkanter" och att möjligheten och takten i arbetet med artrika infrastrukturmiljöer avgörs genom prioriteringar i den nationella transportplanen. Naturskyddsföreningen anser att Trafikverket borde ta större ansvar för att bevara och gynna biologisk mångfald i infrastrukturen, och att anslaget därför bör öka.

Det är positivt att ett av de prioriterade områdena för forskning och innovation är transportsystemets påverkan på klimat, miljö och natur och att detta även omfattar biologisk mångfald. Satsningar bör göras på att fortsatt bygga kunskap om, och möjliggöra praktisk tillämpning av, metoder för att gynna biologisk mångfald genom vägkantsskötsel. Ett område av särskilt intresse är uppsamling av växtrester i samband med vägkantsslätter.

Trimnings- och miljöåtgärder

I likhet med den satsning som görs på biologisk mångfald inom vidmakthållande, är det anslag som föreslås för landskapsanpassning inom trimnings- och miljöåtgärder inte tillräckligt för att bromsa infrastrukturens negativa påverkan på biologisk mångfald. Det föreslagna anslaget motsvarar bara 13% av det beräknade behovet². Med tanke på infrastrukturens negativa miljöpåverkan, och den potential att bidra positivt till biologisk mångfald som finns i vägkanterna och andra artrika infrastrukturmiljöer är det synd att Trafikverket inte satsar på landskapsanpassning i större utsträckning. Naturskyddsföreningen hade velat se ett anslag som i högre grad motsvarar befintliga och framtida behov.

Rekommendationer från miljöbedömning

Flera av de rekommendationer som ges i miljöbedömningen är positiva. Att bibehålla eller öka nivån för trimnings- och miljöåtgärder, och att ökade medel till vidmakthållande bör användas till förbättrat underhåll av miljörelaterade värden och funktioner, är två förslag som i synnerhet kan få positiva konsekvenser för biologisk mångfald. Naturskyddsföreningen vill dock särskilt lyfta rekommendationen som rör förslaget från Miljömålsrådet om att möjliggöra för enskilda väghållare att få stöd för åtgärder kopplade till grön infrastruktur. Förslaget lämnades i samband med Miljömålsrådets rapport 2021³, och ännu har inget sådant uppdrag givits Trafikverket. De enskilda vägarna utgör en stor del av vägnätet, och det finns idag inga insatser från myndighetens sida som främjar åtgärder för grön infrastruktur och biologisk mångfald. Detta trots att 23 000 väghållare får statsbidrag för att sköta vägarna. Naturskyddsföreningen är positiva till att Trafikverket genom bidrag till enskilda

¹ Sjölund Anders (2021) Redovisning av regeringsuppdrag 2020 om pollinatörer
Publikationsnummer: 2021:064

² Bengtsson Magnus m.fl. (2021) Trimnings- och miljöåtgärder – Underlagsrapport till Förslag till nationell plan för transportinfrastruktur 2022-2033. Publikationsnummer: 2021:188

³ Miljömålsrådets årsrapport 2021 inklusive förslag till regeringen Ärenden: NV-02027-15

väghållare uppmuntrar och möjliggör åtgärder som gynnar biologisk mångfald, och vill därför se att Miljömålsrådets förslag omsätts i handling.

Detta remissvar har utarbetats av Jonna Wiklund, sakkunnig odlingslandskap vid rikskansliet på Naturskyddsföreningen.

För Naturskyddsföreningen

Stockholm dag som ovan

Louise Karlberg
Chef för Skog och Jordbruk